

Reactie zuster Anne-Marie Bos o.carm

Met veel genoegen heb ik deelgenomen aan de webinars en het concept-slotdocument heb ik met veel voldoening gelezen. Een knap werk.

Ik lees hierin terug dat we met elkaar hebben kunnen delen van wat ons inspireert en welke zorgen we hebben. We hebben de pijn niet geschuwd, maar staan fier overeind.

Allereerst wil ik iets zeggen over het proces:

Het was een mooie ervaring om zo – online, met vele religieuzen van allerlei achtergronden – vrijuit te kunnen spreken over de aangedragen onderwerpen - over wat ons beweegt.

Natuurlijk was de tijd altijd te kort, en zou het fijn zijn om meer door te kunnen praten, maar de opbrengst van het slotdocument laat zien dat er in al die kleine groepen wel degelijk veel gedeeld is met elkaar. Wat mij betreft – en ook wat ik van de deelnemers begrepen heb – is het voor herhaling vatbaar, of liever gezegd: dit synodaal proces zouden we moeten voortzetten.

Niet alleen op aanvraag van Rome, maar vanuit onszelf: af en toe met elkaar spreken over wat er speelt in de kerk, in onze samenleving. Dit gesprek van een grote variëteit aan religieuzen in Nederland kan ook een verrijking zijn en bevordering van het gesprek binnen onze eigen instituten.

Nu kom ik bij de inhoud van het document:

Ik vind het vooral hoopvol en profetisch.

Wat mij opgevallen is in de webinars is hoe internationaal religieuzen zijn - dat blijkt ook wel uit de bijdragen vanmiddag - we zijn ons er goed van bewust dat de wereld groter is dan Nederland dat we in de wereld een heel eigen, marginale positie innemen en volop in verbinding staan met andere, marginale plekken. Ons slotdocument zal dan ook een van de ontelbaar vele stemmen zijn in het geheel. Maar toch een onmisbare, duidelijke stem, een geïnspireerd, hoopvol teken.

Wat mij bezig houdt – is de vraag hoe we de kerk zien, hoe we over de kerk spreken. Wat we bedoelen als we het over de kerk hebben. Welk concept we hanteren. In het slotdocument is het prachtig verwoord dat “we dromen van een kerk die... die meer is dan een gebouw, een gemeenschap is met een open hart....”

Zelf zou ik denk ik graag verder gaan: en zeggen dat ik droom van een kerk die niet alleen meer is dan een gebouw, maar ook meer dan het instituut. Niet een vastomlijnde gemeenschap met een open hart, maar een gemeenschap die gevormd wordt door mensen die in verbinding staan met dat open hart. Een open gemeenschap. Waar kerk-zijn ervaren kan worden, waar mensen hun inspiratie delen, waar Gods liefde voor allen de boventoon voert.

In het document spreken we over ‘wij’. Wie zijn die ‘wij’ waar we over spreken? En wie zijn die ‘anderen’, die niet-wij dan? In het document worden bijvoorbeeld genoemd: de armen, de jongeren, christenen van alle gezindten, alle mensen van goede wil, vluchtelingen, mensen op straat, mensen die elders buitengesloten worden, migranten, dak en thuislozen.... mensen uit de maatschappelijke marge.

Ik besef steeds meer dat we dit ook zelf zijn, mensen in de marge. Al onze instituten zijn in de marge begonnen. En het is volgens mij juist ons aller roeping om juist in die marge te leven: plaatsen ver verwijderd van centra van macht en invloed – daar waar de nood voelbaar is (materieel, spiritueel, psychologisch).

Paus Franciscus benadrukt dat wij uit onze comfort zone moeten stappen om er in de marge te zijn voor de mensen.

Het is onderdeel van onze roeping om niet weg te lopen voor lijden maar net als Maria, aanwezig te zijn op de lijdensweg. Ons eigen kruis op ons nemen, elkaar niet in de steek te laten in het dragen van het eigen kruis. We hoeven dit kruis niet te zoeken: we worden er mee geconfronteerd.

Dat lees ik in het document : daarin staan de belangrijke punten van wat we zien in de marges van de samenleving en in de marges van de kerk.

Een mooi voorbeeld van leven in de marge geeft ons de bijbelse profeet Elia, dé inspirator van het monastieke leven: Hij leefde in de marge, aan de randen van het koninkrijk – niet zozeer om er iets te brengen, maar allereerst om er God te vinden en er mee in contact te blijven. Juist in de periferie, aan de grenzen van het koninkrijk , hoort hij God spreken en komt hij tot onderscheiding. Vanuit die positie brengt hij als profeet Gods woord naar de koning en alleen al dat Elia er is, verontrust koning Achab in zijn macht.

We leven allen in de marge. In de marge van kerk en samenleving. Zo’n marge-gebied is bijvoorbeeld ons bidden ons gezamenlijk en persoonlijk gebed, als stille plek in onszelf om te horen, te voelen, te onderscheiden. Om vandaaruit profetisch teken te zijn.

Om met woorden van de Heilige Titus Brandsma te eindigen: “Kan ik het helpen dat God in alles getuigenis aflegt van zichzelf?” God laat zichzelf zien in heel de schepping, daar waar

wij zijn, in ons. In elke mens, in alle mensen, wij zijn die getuigenis, maar we hebben de marge nodig om dat te leren zien... en er getuigenis van af te leggen. Leven in de marge is onze religieuze roeping, een positief en cruciaal element van religieus leven, bron van creativiteit en vernieuwing, hoopvol en profetisch.

Wat Titus Brandsma zei tegen zijn medebroeders geldt wellicht voor ons allen: “Wij zijn niet geroepen om in het openbare leven grootse, opvallende en druk besproken dingen te doen. Dat zou tegen de eenvoud zijn, zoals wij die bedoelen te praktiseren. Maar het is wel onze plicht de gewone dingen op grootse wijze te doen; dat is: met een zuivere intentie en de inzet van heel onze persoonlijkheid. Wij verlangen niet vooraan te staan en toegejuicht te worden vanwege prestaties, waartegen de mensen van de wereld hoog plegen op te zien. Wij wensen alleen maar op te vallen door onze eenvoud en oprechtheid.”

Dat in de eenvoud en oprechtheid veel goed kan gebeuren daarvan getuigt voor mij het voorliggend slotdocument...Ik hoop dat het onszelf mag inspireren, daar waar wij wonen, maar daarmee ook vrucht mag dragen voor de wereld.